

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amerafoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Franke, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes, Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406010 ten name van „DE REFORMATIE”, GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD. Hoofdartikel: De langzame haast des Heeren.¹ 4. — Kerkelijk leven: Hoogleraren ter Synode, 2. Theol. Hogeschool. Theol. Hogeschooldag 1951. — Indrukken Synode: Psalmberijming, Zendingen, Zendingen onder opgepoetste brilleglazen. — Op en om 't kerkplein: Aan een eenzame broeder in Schoonhoven. — Onder de

streep: De beweging der Jongeren, 4. — Pol. en Soc. leven: Vrouwenleven onder de druk van de hedendaagse fenomenologie. — Aan een jongere tijdgenoot: Kosmopolitieke oecumenische vrede. — Groninger Brieven. — Kerknieuws. — Verslag Gen. Synode.

De langzame haast des Heeren (IV)

HOOFDARTIKEL

De vorige maal zagen wij: als de Heere Kain vloekt, dan is Hij daarin maar niet de Verscherper van het algemeene vonnis van Gen. 3:17—19 in het individuele geval van Kain (Aalders), maar dan is Hij Jahve Excommunicator. Hoe groot is het geweld, waarmee Hij vloekt, weg-vloekt van Hem als Bondsgod vandaan, weg-vloekt uit den Bondskring, uit de Bondsgemeenschap, waarin de zegen wordt genoten, de zegen van het leven tot in eeuwigheid (vgl. Ps. 133). En: dit is de eerste maal, dat de ban voltrokken wordt. Nu houdt die ban altijd dezelfde, groote verschrikking. De tucht mag nooit, omdat ze vaak bediend moet worden, in haar ernst miskend worden. Maar wel is zeker, dat voor degenen, die er door getroffen worden er wel een zekere gewenning is veelszins. Wordt in een gemeente, waar nog nooit iemand is afgesneden, voor het eerst voortgegaan tot „de tweede trap van de kerkelijke tucht”, dan is, zelfs als er bij den zondaar geen spoor van werkelijk berouw of van werkelijke boetvaardigheid gevonden wordt, toch de „indruk”, die deze tuchthandeling op hem maakt veel meer, dan wanneer het telkens voorkomt. De eerste maal zal er — en het is een puur-natuurlijk verschijnsel op zichzelf — wellicht bij dien zondaar nog een zekere verwarring zijn. „Wat beteekent dit?” „Wat is de inhoud en de draagwijdte ervan?” Maar komt het vaker voor, dan is er al weer direct de routine-houding heel vaak, als er geen berouw of boetvaardigheid is. Men heeft dan b.v. heel gauw de „tegenzet” klaar: „Schrapp me dan maar”. Die routine zal een eerste maal ontbreken. Nog veel sterker is dat bij Kain het geval. Hij is de allereerste, die geëxcommuniceerd wordt in het weggevoeld worden van den aardbodem-van-toen. Alle routine-in-afvalligheid mist Kain. Al brandt er in zijn hart een wilde haat tegen dien Jahve Excommunicator, hij heeft z'n „stijl” nog niet gevonden tegenover Hem, zoals wel eens de Lamech uit zijn geslacht z'n „stijl” heeft in z'n afvalligheid en den God der excommunicatie in een rustig, wel-gecomponceerd lied bespotten durft (Gen. 4:23, 24). Over Kain valt alleen maar een groote angst. Hij ziet den afgrond van den toorn van God. Hij hoort zichzelf weg-gevoeld worden uit de gemeenschap met den Heere. Maar dan denkt hij: als er voor mij geen leven meer is — „leven” dan te nemen in dien vollen zin, dien dit woord in de Schrift zoo vaak heeft: het leven in de gemeenschap des Heeren —, dan is er voor mij óók geen bestaansmogelijkheid meer. Is er voor mij geen leven op den aardbodem, dan ook geen bestaan op de aarde. Zoals zoo juist al aangeduid werd: dat is heelemaal niet verwonderlijk, dat Kain zoo denkt, want hij kent nog niet anders dan het leven met den Heere op den aardbodem. Nu wordt hij als eerste weg-gestuurd, verbanen. En dit is maar geen schijn geweest. Neen, even als een zich verhardend zondaar in de kerk eerst meens aangesproken wordt als broeder en werkelijk uit de gemeenschap der heiligen wordt weggedaan — eerst écht een broeder en dan niet meer — evenals de afsnijding vandáág maar geen spelletje

is, geen leere vertooning, maar bittere werkelijkheid, zoo mag ook niemand zeggen: nu ja, Kain hoorde er toch niet echt bij, dus was het niet zoo erg, dat hij van den Heere vandaan gestuurd werd. Neen: heel écht was hij opgenomen in de gemeenschap van het Verbond; heel écht wordt hij daar nu van afgesneden. Wederom: als eerste: hij gaat een volstrekt onbekende toekomst tegen. Wat wonder dan, dat hij denkt: geen leven meer voor mij, dan óók geen bestaan meer. En dan jammer hij het uit — maar zijn stem is de stem van één die spijt heeft, maar géén berouw! —: „mijn schuld is te groot om ze te dragen”. Want zoo luidt de vertaling, die prof. Aalders geeft van Gen. 4:13. Niet zoo als de Staten Vertaling heeft: „Mijn misdad is grooter, dan dat zij vergeven wordt”, maar: mijn schuld is te groot om ze te dragen. Het gaat hem niet om het recht van God, maar om zijn eigen kracht, om zijn uithoudingsvermogen. „Deze straf”, zoo zegt Kain, „kan ik niet torsen. Daar bezwijk ik onder. Ontneemt ge me het leven, dan is óók m'n bestaan weg. Gij hebt mij rechteloos gemaakt, wel, nu zal ook ieder, die mij vindt, mij doodden”. Wanneer in het oog gehouden wordt, dat het Kain hier om het naakte bestaan, om de bestaansmogelijkheid te doen is, dan treft De Graaf precies de roos als hij bij deze jammerklacht van Kain schrijft: „Slechts bedelt hij om een brok van het leven nog”. Nu kan ook het antwoord des Heeren gezien worden in de ontzaglijke verschrikking daarvan: „Daarom ieder die Kain slaat, zal zevenvoudig gewroken worden”. En nu kan óók gezien worden hoe machtig van verschrikking het stellen van het teken aan dien Kain is geweest en hoe machtig van verschrikking de prediking daarvan nog altijd wezen wil voor ieder, die meer bezorgd is voor z'n bestaan, dan voor z'n leven. De Heere zegt a.h.w.: „Neen, Kain, als u het leven-in-het-Verbond ontnomen wordt, dan beteekent dat niet, dat er voor u geen bestaan meer wezen zal. Geen levensmogelijkheid, dat beteekent nog niet geen mogelijkheid van bestaan. Ik raap u niet weg en laat u ook niet weg-rapen in drift, maar Ik bewaar u in langmoedigheid. Er is wel haast de dreiging te volvoeren en den vloek te vervullen, maar het is „langzame haast”. De haast is de beheerschte haast van den God van het vaste besluit”. Dus is het veel v e r s c h r i k k e l i k e r als Kain dacht. Want zou zijn bestaan verbroken worden, doordat er één de handen aan hem sloeg, dan zou Gods vloek in zijn volkomenheid aan Kain niet vervuld worden. En dan stelt God aan Kain een teken, opdat zijn bestaan verzekerd zal zijn en hij zoo in zijn verzekerd en veilig-gesteld bestaan onder de langmoedigheid des Heeren bewaard zou worden voor den vollen vloek van Jahve Excommunicator. Zijn geslacht moet ruimte hebben om zich te ontplooiën, opdat de God der granschap zijn volkómén vloek bedienen zal. Iets hiervan heeft Otto Proksch gezien, toen hij schreef, dat Kains lot niet verzacht werd door de beschutting,

die zijn leven krijgt, maar dat hier juist de zwaarste straf wordt toegedeeld. „Het vervloekte leven is absoluut waardeloos en nochtans onaantastbaar”²). „Iets daarvan”, zoo zeggen we, ziet Proksch. Dat is dan, dat hij oog heeft voor het schrikkelijke, het „nummeuze” van den Jahve Excommunicator. Terecht is natuurlijk protest aan te tekenen tegen dat „absoluut waardeloos”. Daartegenover kan Janse weer wijzen op de taak, die Kain te vervullen had: „Toch — Kain heeft een taak. Daarom stelt de Heere zelf hem onder Zijn hooge bescherming. Wie Kain doodslaat zal zevenvoudig wraak ondervinden..... Maar God spaarde Kain en zou hem zevenvoudig wreken. Want Kain had in en door zijn geslacht een taak te vervullen”³). Maar als Janse hierin zou meenen uittuttend over 's Heeren bescherming van Kains leven te hebben gesproken, dan zou ook in zulk een verklaring de kracht van den vloek verzwakt worden. Dus blijven wij erbij: Over Kains gevloekt leven straalt de langmoedigheid van God, die niet weg-raapt in een vlieg van drift, maar bewaren kan en wil voor eigen executie, opdat zijn gansche besluit — ook het besluit van Zijn toorn — volvoerd zal worden⁴).

Spakenburg.

KAMPHUIS.

²) D. Otto Proksch, Die Genesis übersetzt und erklärt, 2. Leipzig, 1924, S. 49.
³) A. Janse, Eva's dochteren, Kampen, 1923, bl. 11.
⁴) Verg. ook „Adolphus Venator” in „De Reformatie”, XXVI, bl. 294: „Gananja in de woestijn”.

KERKELIJK LEVEN

Hoogleraren ter Synode, II

Het onbevredigende van de huidige regeling zou, naar we zeiden, in een volgend artikel ter sprake komen.

We zien dit niet verstandige en daarom onbevredigende element gelegen in de tegenwoordige samenstelling en werkwijze der synodale commissies.

Een „commissie” is, laat ons zeggen, een combinatie van een bepaald deel van de synodeleden, gezamenlijk belast met de taak, om een toegewezen gedeelte van de ter behandeling staande agendapunten al vast zo grondig mogelijk te bekijken, er over zo scherp mogelijk na te denken, een rapport van haar bevindingen op te stellen, en, zo immer mogelijk, een advies op te stellen, waarin zij bij wijze van voorstel aan de synode aangeeft, hoe men naar het oordeel der commissie met de zaak aan moet. Zulk een commissie kan dus niets besluiten van wat ter synodale beslissing staat. Ze kan alleen maar besluiten, wat zij zelf zal adviseren aan de synode. Natuurlijk kan er een meerderheids- en een minderheidsadvies komen. Ze ontwerpt het haars inziens ideale synodebesluit.

Die commissies worden dan samengesteld uit alle synodeleden minus de vier (of meer) leden van het moderamen der synode. Men kan er twee of drie benoemen, of vier, of vijf, of zes, of desnoeds nog meer; dat hangt maar af van het aantal synodeleden, van het aantal agendapunten en — vooral van de aard der te bestuderen onderwerpen. Er kunnen b.v. kwesties zijn, die de leer der kerken betreffen; dan geeft men die aan een z.g. dogmatische, of dogmatisch gekleurde commissie; met dit misschien veel te „mooie” (of bedenkelijke) woord wordt dan bedoeld: een commissie, die zich met de aangelegenheid van de leer bezighoudt. Natuurlijk zijn er ook altijd zaken, die het kerkrecht regarderen; dan geeft men die aan

¹) S. G. de Graaf, Verbondsgeschiedenis, I, Kampen, bl. 28.